Coimisiún na Scrúduithe Stáit

An Ardteistiméireacht 2016

Aistriúchán
Ar Scéim Mharcála

Tíreolaíocht

Ardleibhéal

Nóta do mhúinteoirí agus do scoláirí faoi úsáid na scéimeanna marcála foilsithe

Níl na scéimeanna marcála a fhoilsíonn Coimisiún na Scrúduithe Stáit ceaptha lena n-úsáid mar cháipéisí astu féin. Is áis riachtanach iad ag scrúdaitheoirí a théann faoi oiliúint i léirléamh agus i gcur i bhfeidhm ceart na scéime. Mar chuid den oiliúint sin, as measc rudaí eile, déantar samplaí d'obair na scoláirí a mharcáil agus déantar plé ar na marcanna a bhronntar, mar mhaithe le cur i bhfeidhm ceart na scéime a shoiléiriú. Déanann Scrúdaitheoirí Comhairleacha monatóireacht ar obair na scrúdaitheoirí ina dhiaidh sin le cinntiú go gcuirtear an scéim mharcála i bhfeidhm go comhleanúnach agus go beacht. Bíonn an Príomhscrúdaitheoir i bhfeighil an phróisis agus is gnách go mbíonn Príomhscrúdaitheoir Comhairleach ag cuidiú leis. Is é an Príomhscrúdaitheoir an t-údarás deiridh i dtaca le cé acu a cuireadh an scéim mharcála i bhfeidhm i gceart ar aon phíosa d'obair iarrthóra nó nár cuireadh.

Is cáipéisí oibre na scéimeanna marcála. Cé go n-ullmhaítear dréachtscéim mharcála roimh an scrúdú, ní chuirtear bailchríoch uirthi go dtí go gcuireann scrúdaitheoirí i bhfeidhm ar obair iarrthóirí í agus go dtí go mbailítear agus go meastar an t-aiseolas ó na scrúdaitheoirí uile, i bhfianaise raon iomlán na bhfreagraí a thug na hiarrthóirí, leibhéal foriomlán deacrachta an scrúdaithe agus an ghá le comhleanúnachas caighdeán a choimeád ó bhliain go bliain. Aistriúchán ar an scéim chríochnaithe atá sa cháipéis fhoilsithe seo, mar a cuireadh i bhfeidhm ar obair na n-iarrthóirí uile í.

Is cóir a nótáil i gcás scéimeanna ina bhfuil freagraí nó réitigh eiseamláireacha nach bhfuil sé i gceist a chur in iúl go bhfuil na freagraí ná na réitigh sin uileghabhálach. D'fhéadfadh sé go bhfuil leaganacha éagsúla nó malartacha ann a bheadh inghlactha freisin. Ní mór do na scrúdaitheoirí tuillteanas gach freagra a mheas agus téann siad i gcomhairle lena Scrúdaitheoirí Comhairleacha nuair a bhíonn amhras orthu.

Scéimeanna Marcála san am atá le teacht

Ní cóir talamh slán a dhéanamh d'aon rud a bhaineann le scéimeanna marcála san am atá le teacht bunaithe ar scéimeanna a bhí ann cheana. Cé go mbíonn na bunphrionsabail mheasúnachta mar an gcéanna, is féidir go mbeadh athrú ar shonraí marcála cineál áirithe ceiste i gcomhthéacs na páirte a bheadh ag an gceist sin sa scrúdú foriomlán bliain áirithe ar bith. Bíonn sé de fhreagracht ar an bPríomhscrúdaitheoir bliain áirithe ar bith a dhéanamh amach cén tslí is fearr a chinnteoidh go measfar obair na n-iarrthóirí go cothrom agus go cruinn, agus go gcoimeádfar caighdeán comhleanúnach measúnachta ó bhliain go bliain. Dá réir sin, d'fhéadfadh gnéithe de struchtúr, de mhionsonraí agus de chur i bhfeidhm na scéime marcála in ábhar áirithe athrú ó bhliain go bliain gan rabhadh.

Agus breithniú á dhéanamh ar an scéim mharcála seo, ba cheart aird a bheith ar an méid a leanas:

- Braitheann na mionsonraí a theastaíonn in aon fhreagra ar an gcomhthéacs agus ar an gcaoi a gcuirtear an cheist, agus ar an líon marcanna atá ar fáil don fhreagra ar an scrúdpháipéar.
- Caithfear focail, nathanna cainte nó frásaí a úsáid i gceart i gcomhthéacs agus níor cheart iad a bhréagnú, agus más léir go n-úsáidtear go mícheart iad nó go mbréagnaítear iad, ní féidir na marcanna a thabhairt.
- Mar riail ghinearálta, más ann d'amhras faoina bhailí atá aon fhreagra, ní mór do scrúdaitheoirí dul i gcomhairle lena scrúdaitheoir comhairleach sula mbronntar marcanna.
- Níl na moltaí ná na samplaí etc. a thugtar sa scéim uileghabhálach agus féadfar glacadh le freagraí malartacha bailí eile etc.
- Chun críche marcála, is é is Pointe Substaintiúil Ábhartha (PSÁ) ann ná aon phíosa amháin d'eolas fíorasach a dtabharfaidh scrúdaitheoir ualú marcála dó mar atá leagtha síos sa scéim mharcála (2 mharc de ghnáth). Mar a moladh roimhe seo i gCiorclán S85/09 agus sna Táscairí Marcála Samplacha atá ar fáil ar shuíomh Gréasáin Choimisiún na Scrúduithe Stáit, ba cheart go dtiocfadh gach PSÁ as an eolas a thugann an t-iarratasóir, rud is cúis le freagra comhleanúnach foriomlán ar an gceist.

CUID A hAON – CEISTEANNA GEARRGHREAGRA – 80 MARC

10 gcinn ar bith de na ceisteanna @ 8 marc an ceann.
Marcáil gach ceist a triaileadh agus bronn marc as an deich gceist a fuair na marcanna is airde.
Gan grádú ar bith.

C.1 (i) E **1 mharc** D **1 mharc** F **1 mharc** B **1 mharc** A **1 mharc** C **1 mharc** (ii) Fíor **2 mharc**	C.7 D **1 mharc** Cultúrtha **1 mharc** A **1 mharc** Fisiceach **1 mharc** B **1 mharc** Fisiceach **1 mharc** C **1 mharc** Cultúrtha **1 mharc**
C.2 (i) B **1 mharc** C **1 mharc** D **1 mharc** A **1 mharc** (ii) (a) Bréagach **2 mharc** (b) Fíor **2 mharc**	C.8 B An lár ar chlé **2 mharc** C An lár **2 mharc** D An lár **2 mharc** E An lár ar dheis **2 mharc**
C.3 (i) B **1 mharc** C **1 mharc** A **1 mharc** F **1 mharc** E **1 mharc** D **1 mharc** (ii) Bréagach **2 mharc**	C.9 (i) D **2 mharc** (ii) A **2 mharc** (iii) C **2 mharc** (iv) B **2 mharc**
C.4 (i) Gaineamh **1 mharc** Grianchloichít **1 mharc** Sliogáin etc. **1 mharc** Marmar **1 mharc** Magma **1 mharc** Naghas **1 mharc** (ii) (a) Basalt **1 mharc** (b) Aolchloch **1 mharc**	C.10 (i) An Fhionlainn **2 mharc** (ii) 19 **2 mharc** (iii) Dhá fhreagra bhailí **1+1 mharc** (iv) Dhá fhreagra bhailí **1+1 mharc**
C.5 Lúb Lúblocha **1 mharc** Abhann **1 mharc** V-ghleann **1 mharc** Abhann **1 mharc** Murlach **1 mharc** Cósta **1 mharc** Droimnín **1 mharc** Oighreach **1 mharc**	C.11 (i) An Ríocht Aontaithe **2 mharc** (ii) 6,597 **2 mharc** (iii) 8,062 **2 mharc** (iv) Aon mhíniú bailí **1+1 mharc**
C.6 (i) 6-8 (km^2) **2 mharc** (ii) Siar ó Thuaidh/IT/TIT **2 mharc** (iii) 5.3-5.7 (km) **2 mharc** (iv) L 972/3 793/4 **2 mharc**	C.12 (i) Baile Átha Cliath **2 mharc** (ii) An tSionainn **2 mharc** (iii) 7.6(%) **2 mharc** (iv) Aon mhíniú bailí **1+1 mharc**

CUID A DÓ – CEISTEANNA STRUCHTÚRTHA agus AISTE – 320 MARC

Ní mór duit tabhairt faoi **CHEITHRE** cheist, mar seo a leanas:

- **DHÁ** cheist as **Roinn 1 – Croí-Aonaid**:
  - Ceist **amháin** as Ceist 1, 2 agus 3 **(80 marc)**

    AGUS
  - Ceist **amháin** as Ceist 4, 5 agus 6 **(80 marc)**
- Ceist **AMHÁIN** as **Roinn 2 – Toghaonaid (80 marc)**
- Ceist **AMHÁIN** as **Roinn 3 – Roghaonaid (80 marc)**

FREAGAIR NA CEISTEANNA SEO SA FHREAGARLEABHAR

ROINN 1 – CROÍ-AONAID

Ceist 1 go 6

NÍ MÓR duit tabhairt faoi **DHÁ** cheist:

CEIST AMHÁIN as **Patrúin agus Próisis sa Chomhshaol Fisiceach**

AGUS

CEIST AMHÁIN as **Tíreolaíocht Réigiúnach**

PÁTRÚIN AGUS PRÓISIS SA CHOMHSHAOL FISICEACH

Ceist 1 go 3

Freagair ceist **AMHÁIN**

Ceist 1

A. Léarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis

Scrúdaigh an léarscáil 1:50 000 agus an eochair eolais de chuid na Suirbhéireacht Ordanáis a ghabhann leis an bpáipéar seo.

Tarraing sracléarscáil leathscála den limistéar a thaispeántar.
Ar an tsracléarscáil sin, taispeáin agus lipéadaigh gach ceann díobh seo a leanas mar is ceart:

- Cuan Chathair na Mart
- Cúrsa iomlán na hAbhann Buí
- Limistéar iomlán Loch Chionn Lughaidh (*Kinlooey Lough*) ag M 03 81
- An limistéar iomlán talún os cionn 200 méadar in iar-dheisceart na léarscáile.

[20 marc]

Imlíne na sracléarscáile	4 mharc
4 ghné @ 4 mharc an ceann:	Taispeánta 3 mharc (grádaithe 3/1/0) Lipéad 1 mharc

- Sa chás gur rianaíocht a dhéantar den léarscáil nó nach ndéantar ach cuid den léarscáil a tharraingt, cailltear 4 mharc i ndáil le himlíne na sracléarscáile agus 3 mharc in aghaidh na míre i ndáil leis an taispeáint. Ní bhronntar marcanna ach as ainmniú.
- Ciallaíonn imlíne sracléarscáile go dtí leathscála. Is é an méid a theastaíonn ná 12cm x 9cm [ceadaigh difríocht suas le ½cm]. Caithfear ceithre thaobh a tharraingt ar an tsracléarscáil.
- Má úsáidtear an t-aerfótagraf in ionad léarscáil de chuid na Suirbhéireachta Ordanáis = 0 marc.
- Is ceadmhach lipéid a scríobh ar an tsracléarscáil nó in eochair.
- Ní mór iarracht a bheith ann gné a thaispeáint le go mbronnfaí marcanna as ainmniú. Mura dtaispeántar na hiarrachtaí sin 0 marc as ainmniú.
- Ní mór lipéad na ngnéithe a bheith ar an tsracléarscáil nó in eochair.
  Mura bhfuil lipéid ann, O marc as taispeáint.

B. **Carraigeacha**

Mínigh foirmiú bruthcharraige **amháin** agus foirmiú carraige meiteamorfaí **amháin**, agus tagairt agat do shamplaí in Éirinn.

[30 marc]

Bruthcharraig Éireannach amháin ainmnithe	2 mharc
Carraig mheiteamorfach Éireannach amháin ainmnithe	2 mharc
Míniú ar fhoirmiú bruthcharraige	6/7 x PSÁ
Míniú ar fhoirmiú carraig mheiteamorfach	6/7x PSÁ

- Tugtar creidiúint as léaráidí ábhartha le lipéid do 1 x PSÁ maidir le gach carraig.
- Tugtar creidiúint as eolas ábhartha bhreise ar léaráidí le lipéid do 1 x PSÁ ar a mhéid ar an iomlán.
- Léaráid gan lipéid = 0 marc.
- Is é bunphointe na ceiste foirmiú na gcarraigeacha.
- Mura ndéantar ach cur síos ar na carraigeacha gan aon tagairt d'fhoirmiú na gcarraigeacha: 1 x PSÁ ar a mhéad (maidir le gach carraig).
- An cheist ceangailte le samplaí Éireannacha.
- Mura ndéantar plé ach ar charraig amháin = 7 x PSÁ ar a mhéad.
- Nuair a thugtar míniú ar fhoirmiú níos mó ná bruthcharraig/carraig mheiteamorfach amháin, marcáil iad go léir agus bronn an marc is airde.

C. **Síonchaitheamh**

Mínigh próiseas síonchaithimh fhisicigh **amháin** agus próiseas síonchaithimh cheimicigh **amháin**.

[30 marc]

Próiseas síonchaithimh fhisicigh ainmnithe	2 mharc
Próiseas síonchaithimh cheimicigh ainmnithe	2 mharc
Míniú ar shíonchaitheamh fisiceach	6/7 x PSÁ
Míniú ar shíonchaitheamh ceimiceach	6/7 x PSÁ

- Tugtar creidiúint as léaráidí ábhartha le lipéid do 1 x PSÁ maidir le gach próiseas síonchaithimh.
- Tugtar creidiúint as eolas ábhartha breise ar léaráidí le lipéid do 1 x PSÁ ar a mhéad ar an iomlán.
- Léaráid gan lipéid = 0 marc.
- Ní le hÉirinn amháin a bhaineann an cheist.
- Mura mínítear ach an próiseas síonchaithimh fhisicigh nó an próiseas síonchaithimh cheimicigh = 7 x PSÁ ar a mhéad.

Ceist 2

A. Creathanna Talún

Crith Talún i Neipeal, 25 Aibreán 2015, Méid 7.8

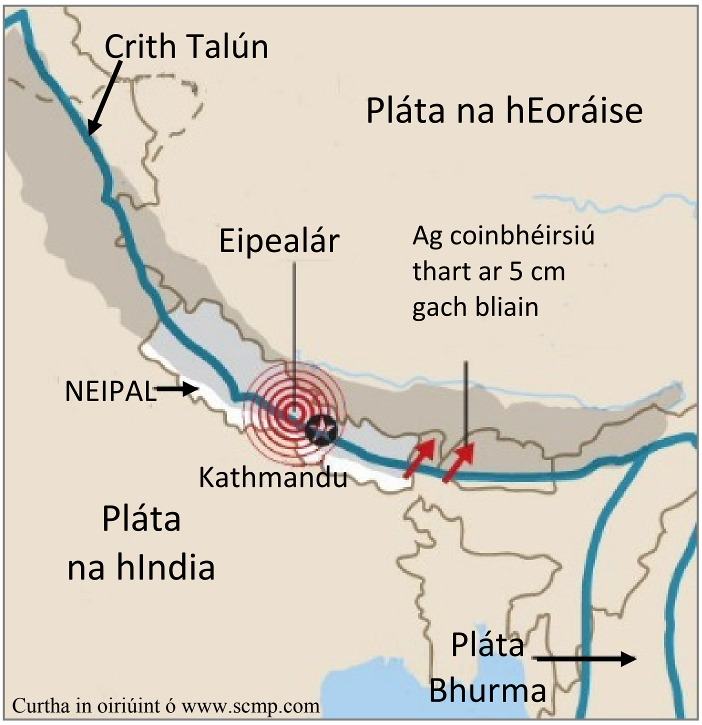

Scrúdaigh an léarscáil thuas agus freagair gach ceann de na ceisteanna a leanas.

(i) Cén méid a bhí sa chrith talún i Neipeal in 2015?

(ii) Cén **dá** phláta a raibh an crith talún i Neipeal ann mar thoradh ar iad a bheith ag gluaiseacht?

(iii) Cén sórt teorainn phlátaí a thaispeántar thuas?

(iv) Ainmnigh **dhá** chineál eile de theorainneacha plátaí.

(v) Mínigh go hachomair cad is brí leis an téarma *eipealár*.

(vi) Mínigh go hachomair slí **amháin** a bhféadfaí iarmhairtí creathanna talún a laghdú.

[20 marc]

(i)	7.8	2 mharc
(ii)	P. na hIndia agus P. na hEoráise	2 + 2 mharc
(iii)	Inréimneach/Scriosach	2 mharc
(iv)	Eisréimneach etc. & Neodrach etc.	2 + 2 mharc
(v)	Míniú bailí	2 + 2 mharc
(vi)	Míniú bailí	2 + 2 mharc

B. Forbairt Tírghné

Freagair (i) **nó** (ii).

(i) Scrúdaigh an ról a bhí ag **próisis sil-leagain** i bhfoirmiú tírghné **amháin** a bhfuil staidéar déanta agat air.

[30 marc]

Tírghné ainmnithe	2 mharc
Scrúdú	14 x PSÁ

- Tugtar creidiúint 1 x PSÁ as tagairt do phróiseas sil-leagain. Scrúdú le déanamh maidir le gach tagairt eile do phróisis sil-leagain.
- Tugtar creidiúint as sampla amháin ón scrúdú do 1 x PSÁ.
- Is é bunphointe na ceiste an tionchar a bhíonn ag an bpróiseas sil-leagain ar fhoirmiú tírghné amháin. Scrúdú ar phróisis an chreimthe = 0 marc.
- Tugtar creidiúint as léaráidí ábhartha le lipéid do 1 x PSÁ.
- Tugtar creidiúint as eolas ábhartha breise ar léaráidí le lipéid do 2 x PSÁ.
- Léaráid gan lipéid = 0 marc.
- Mura ndéantar ach cur síos ar thírghné gan aon tagairt don fhoirmiú: 2 x PSÁ ar a mhéad.
- Ní le hÉirinn amháin a bhaineann an cheist.

Nó

(ii) Tabhair cur síos agus míniú ar na **tosca a rialaíonn feidhmiú** próiseas ollghluaiseachta **amháin** ar bith a bhfuil staidéar déanta agat air.

[30 marc]

Próiseas ollghluaiseachta ainmnithe	2 mharc
Tosca a shonrú	2 + 2 mharc
Cur Síos/Míniú ar phróiseas	12 x PSÁ

- Tá scrúdú riachtanach i gcás gach toisce sa bhreis orthu sin.
- Tugtar creidiúint as léaráidí ábhartha le lipéid do 1 x PSÁ.
- Léaráid gan lipéid = 0 marc.
- Tugtar creidiúint as eolas ábhartha breise ar léaráidí le lipéid do 2 x PSÁ.
- Tugtar creidiúint 2 x PSÁ ar a mhéad mura dtugtar ach cur síos ar an ollghluaiseacht gan aon tagairt do thosca lena rialaítear an oibríocht.
- Tugtar creidiúint as sampla amháin ón gcur síos/míniú do 1 x PSÁ.

C. **Coigeartú Abhann**

Mínigh na slite a dtéann athruithe ar an mbonnleibhéal i bhfeidhm ar phróisis gheomorfacha agus ar thírghnéithe geomorfacha i dtimpeallacht abhann.

[30 marc]

Tionchar ar na próisis a shonrú	2 mharc
Tionchar ar an tírghné a shonrú	2 mharc
Scrúdú	13 x PSÁ

- Tá scrúdú riachtanach i gcás gach tionchair eile (ar an bpróiseas nó tírghnéithe).
- Tugtar creidiúint as léaráidí ábhartha le lipéid do 1 x PSÁ.
- Tugtar creidiúint as eolas ábhartha breise ar léaráidí le lipéid do 2 x PSÁ.
- Léaráid gan lipéid = 0 marc.
- Tugtar creidiúint as sampla amháin ón scrúdú do 1 x PSÁ.

Ceist 3

A. Tírghnéithe Abhann

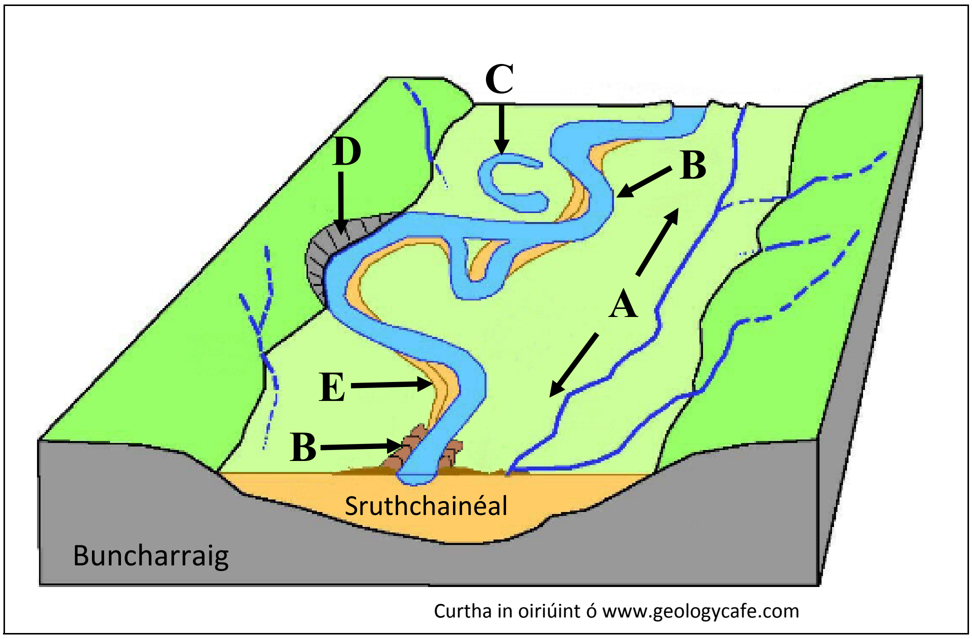

Scrúdaigh an léaráid thuas agus freagair gach ceann de na ceisteanna a leanas.

(i) Ainmnigh gach ceann de na tírghnéithe abhann **A**, **B**, **C**, **D**, **E** agus **F**.
(ii) Mínigh go hachomair cad is brí leis an téarma *buncharraig*.
(iii) Mínigh go hachomair cad is brí leis an téarma *glár*.

[20 marc]

(i)	A	Tuilemhá	2 mharc
	B	Lúb	2 mharc
	C	Lúbloch	2 mharc
	D	Aill abhann/bruach scortha etc.	2 mharc
	E	Rinnbharra/trá abhann etc.	2 mharc
	F	Leibhéanna	2 mharc
(ii)	Aon mhíniú bailí		2 + 2 mharc
(iii)	Aon mhíniú bailí		2 + 2 mharc

B. Forbairt Tírdhreach

Scrúdaigh conas a chruthaítear tírdhreacha éagsúla mar thoradh ar chineálacha éagsúla carraigeacha agus tagairt agat do shamplaí a bhfuil staidéar déanta agat orthu.

[30 marc]

Carraig 1 agus tírdhreach bainteach ainmnithe	2 mharc
Carraig 2 agus tírdhreach bainteach ainmnithe	2 mharc
Scrúdú	13 x PSÁ

- Tá scrúdú riachtanach i gcás gach gach cineál carraige agus ar an tírdhreach a bhaineann leis sa bhreis orthu.
- Ní le hÉirinn amháin a bhaineann an cheist.
- Tugtar creidiúint 1 x PSÁ as léaráid ábhartha le lipéid.
- Tugtar creidiúint as eolas ábhartha breise ar léaráidí le lipéid do 2 x PSÁ.
- Léaráid gan lipéid = 0 marc.
- Má dhéantar cur síos ar an gcarraig nó ar an tírdhreach gan aon tagairt don bhaint idir an charraig agus an tírdhreach: 2 x PSÁ ar a mhéad.
- Ní mór an cineál carraige agus an tírdhreach a nascadh chun 2 mharc a fháil.

C. Teorainneacha Plátaí Déanmhasacha

Déan plé ar dháileadh tíreolaíoch teorainneacha plátaí déanmhasacha agus ar na hiarmhairtí a bhaineann leo.

[30 marc]

Iarmhairt a shonrú	2 mharc
Tagairt do dháileadh tíreolaíoch	2 mharc
Plé	13 x PSÁ

- Tá scrúdú riachtanach i gcás gach iarmhairt sa bhreis.
- Tugtar creidiúint as léaráidí ábhartha le lipéid do 1 x PSÁ.
- Tugtar creidiúint as eolas ábhartha breise ar léaráidí le lipéid do 2 x PSÁ.
- Léaráid gan lipéid = 0 marc.
- Más ar dháileadh teorainneacha plátaí déanmhasacha amháin a dhéantar plé: 6 x PSÁ ar a mhéad.
- Más ar iarmhairtí teorainneacha plátaí déanmhasacha amháin a dhéantar plé: 6 x PSÁ ar a mhéad.

TÍREOLAÍOCHT RÉIGIÚNACH

Ceist 4 go 6

Freagair ceist **AMHÁIN**

Ceist 4

A. Scileanna Léarscáile

Tarraing léarscáil imchrutha de réigiún **Ilchríochach / Fo-ilchríochach** (nach bhfuil san Eoraip) a bhfuil staidéar déanta agat air.

Ar an léarscáil sin, taispeáin agus ainmnigh gach ceann acu seo a leanas:

- Imlíne gné rilífe ainmnithe (talamh ard nó talamh íseal)
- Lárionad uirbeach ainmnithe
- Imlíne réigiún talmhaíochta **nó** tionsclaíochta ainmnithe
- Cúrsa abhann ainmnithe.

[20 marc]

Imlíne na léarscáile	4 mharc ghrádaithe (4/2/0)
4 ghné @ 4 mharc an ceann	Taispeánta 2 mharc (grádaithe 2/1/0) Ainmnithe 2 mharc

- Ná glactar le réigiún de chuid na hÉireann ná de chuid na hEorpa.
- Glactar le lárionad uirbeach de chineál bailí ar bith is cuma faoin méid.
- Is ceadmhach ainmneacha a scríobh ar shracléarscáil nó in eochair.

B. An tAontas Eorpach

Scrúdaigh an tslí a dtéann leathnú an Aontais Eorpaigh i bhfeidhm ar na ballstáit, agus tagairt agat d'iarmhairtí geilleagracha agus sóisialta araon.

[30 marc]

Iarmhairt gheilleagrach a shonrú	2 mharc
Iarmhairt shóisialta a shonrú	2 mharc
Scrúdú	13 x PSÁ

- Tá scrúdú riachtanach i gcás gach iarmhairt gheilleagrach agus shóisialta sa bhreis orthu sin.
- Mura ndéantar ach cur síos ar leathnú an AE gan aon scrúdú ar an tionchar a bheidh ag an leathnú ar bhallstáit: 2 x PSÁ ar a mhéad.
- Gan aon tagairt do leathnú an AE: 2 x PSÁ ar a mhéad.
- Mura scrúdaítear ach iarmhairtí geilleagracha nó iarmhairtí sóisialta: 7 x PSÁ.
- Féadfaidh an tionchar a bheith dearfach nó diúltach.
- Ní le hÉirinn amháin a bhaineann an cheist.

C. Gníomhaíocht Gheilleagrach Thánaisteach

Scrúdaigh an fhorbairt ar ghníomhaíocht gheilleagrach thánaisteach i réigiún in **Éirinn** a bhfuil staidéar déanta agat air, agus tagairt agat do **dhá** cheann ar bith de na tosca seo a leanas:

- Amhábhair
- Iompar
- An lucht oibre
- Margaí.

[30 marc]

Scrúdú ar thoisc 1	8 x PSÁ
Scrúdú ar thoisc 2	7 x PSÁ

- Ná glactar le réigiúin de chuid na hEorpa ná le Réigiún Ilchríochach/Fo-ilchríochach.
- Scrúdú nach ndéantar tagairt ann do réigiún ainmnithe ná do réigiún a thugtar le fios go soiléir = 0 marc.
- Mura ndéantar ach cur síos ar thoisc gan aon tagairt d'fhorbairt na gníomhaíochta geilleagraí tánaistí: 2 x PSÁ ar a mhéad in aghaidh na toisce.
- Mura ndéantar plé ach ar thoisc amháin: 8 x PSÁ ar a mhéad.
- Glactar le léirmhíniú dearfach nó diúltach.
- Féadfaidh sracléarscáil lipéadaithe bhailí 1 x PSÁ a fháil ón scrúdú agus má tá faisnéis ábhartha bhreise ar an tsracléarscáil, féadfar 1 x PSÁ eile a bhronnadh.

Ceist 5

A. Gníomhaíocht Gheilleagrach

Príomh-Tháirgeoirí Dobharshaothraithe an Aontas Eorpaigh (AE-28) i 1995 agus in 2012

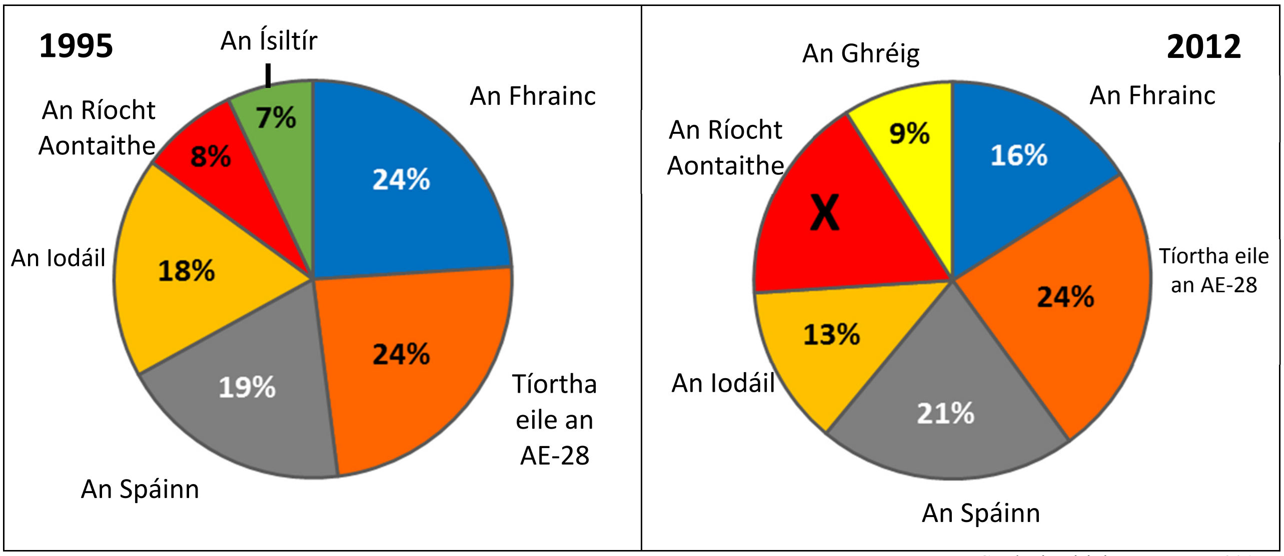

Curtha in oiriúint ó Eurostat 2015

Scrúdaigh na cairteacha thuas a thaispeánann príomh-tháirgeoirí dogharshaothraithe an Aontais Eorpaigh (AE-28) i 1995 agus in 2012 agus freagair gach ceann de na ceisteanna a leanas.

(i) Ríomh **X**, an céatadán de tháirgeacht dobharsaothraithe an AE-28 a táirgeadh sa Ríocht Aontaithe in 2012.

(ii) Cén tír amháin a tháirg níos mó ná an cúigiú cuid de tháirgeacht dhobharshaothraithe an AE-28 in 2012 **agus** cén céatadán a tháirg an tír sin i 1995?

(iii) Agus tagairt agat do na cairteacha thuas, cén tír nach raibh ar cheann de phríomh-tháirgeoirí dobharshaothraithe an AE-28 níos mó in 2012 **agus** cén tír a tháinig ina háit?

(iv) Mínigh go hachomair iarmhairt dhearfach **amháin** ag beartas an Aontais Eorpaigh ar thionscal na hiascaireachta.

(v) Mínigh go hachomair iarmhairt dhiúltach **amháin** ag beartas an Aontais Eorpaigh ar thionscal na hiascaireachta.

[20 marc]

(i)	17(%)	4 mharc
(ii)	An Spáinn agus 19(%)	2 + 2 mharc
(iii)	An Ísiltír agus an Ghréig	2 + 2 mharc
(iv)	Aon mhíniú bailí	2 + 2 mharc
(v)	Aon mhíniú bailí	2 + 2 mharc

B. Talmhaíocht i Réigiún Ilchríochach / Fo-ilchríochach

Tabhair cúiseanna le forbairt na talmhaíochta i réigiún **Ilchríochach / Fo-ilchríochach** (nach bhfuil san Eoraip) a bhfuil staidéar déanta agat air, agus tagairt agat do **dhá** cheann ar bith de na tosca a leanas:

- Ithir
- Rilíf
- Aeráid.

[30 marc]

Cuntas ar Thoisc 1	8 x PSÁ
Cuntas ar Thoisc 2	7 x PSÁ

- Ná glactar le réigiúin de chuid na hÉireann ná de chuid na hEorpa.
- Plé nach ndéantar tagairt ann do réigiún ainmnithe a thugtar le fios go soiléir = 0 marc.
- Mura ndéantar ach cur síos ar thoisc gan aon tagairt d'fhorbairt na talmhaíochta: 2 x PSÁ ar a mhéad in aghaidh na toisce.
- Glactar le léirmhíniú dearfach nó diúltach ar an bhforbairt.
- Féadfaidh sracléarscáil lipéadaithe bhailí 1 x PSÁ a fháil ón gcuntas agus má tá faisnéis ábhartha bhreise ar an tsracléarscáil, féadfar 1 x PSÁ eile a bhronnadh.

C. Coincheap an Réigiúin

Scrúdaigh an chaoi ar féidir cultúr **nó** an tírdhreach fisiceach a úsáid chun sainmhíniú a dhéanamh ar réigiúin, agus tagairt agat do shamplaí a bhfuil staidéar déanta agat orthu.

[30 marc]

Sampla de réigiún	2 mharc
Scrúdú	14 x PSÁ

- Tugtar creidiúint as an dara sampla de réigiún do 1 x PSÁ ón scrúdú.
- Féadfaidh sracléarscáil lipéadaithe bhailí 1 x PSÁ a fháil ón scrúdú agus má tá faisnéis ábhartha bhreise ar an tsracléarscáil, féadfar 1 x PSÁ eile a bhronnadh.
- Glactar le léirmhíniú dearfach nó diúltach.

Ceist 6

A. Dífhostaíocht

Staitisticí Dífhostaíochta i dTíortha Roghnaithe

	Dífhostaíocht mar % den Daonra Iomlán			Dífhostaíocht na nÓg mar % den Phobal Gníomhach (15 go 24 bliain)			
Tír	**2008**	**2014**		**2008**	**2012**	**2013**	**2014**
An Ghearmáin	7.4	5.3		10.4	8.0	7.8	7.7
Éire	6.4	11.3		13.3	30.4	26.8	23.9
An Ghréig	7.8	26.5		21.9	55.3	58.3	52.4
An Fhrainc	7.4	10.3		19.0	24.4	24.8	24.0

Curtha in oiriúint ón Eurostat

Scrúdaigh an tábla thuas a thaispeánann dífhostaíocht mar chéatadán den daonra iomlán agus dífhostaíocht na n-óg mar chéatadán den phobal gníomhach i dtíortha roghnaithe, agus freagair gach ceann de na ceisteanna a leanas.

(i) Cén **dá** thír a raibh an céatadán céanna den daonra iomlán iontu dífhostaithe in 2008?

(ii) Cén treocht a bhí sa chéatadán den dhaonra iomlán dífhostaithe in Éirinn idir 2008 agus 2014?

(iii) Mínigh go hachomair cúis **amháin** leis an treocht seo.

(iv) Cén tír inar tháinig laghdú ar dhífhostaíocht na n-óg mar chéatadán den phobal gníomhach idir 2008 agus 2014?

(v) Cén tír inar tháinig an méadú ba mhó ar dhífhostaíocht na n-óg inti mar chéatadán den phobal gníomhach idir 2008 agus 2014?

(vi) Cén treocht atá le feiceáil i ndífhostaíocht na n-óg mar chéatadán de phobal gníomhach na hÉireann ó 2012 go 2014 agus an dá bhliain sin san áireamh? Tabhair cúis **amháin** leis an treocht seo.

[20 marc]

(i)	An Ghearmáin agus an Fhrainc	2 + 2 mharc
(ii)	Ag méadú, ag ardú etc.	2 mharc
(iii)	Aon mhíniú bailí	2 + 2 mharc
(iv)	An Ghearmáin	2 mharc
(v)	An Ghréig	4 mharc
(vi)	Ag meathlú/ag titim etc.	2 mharc
	Cúis bhailí ar bith a luaitear	2 mharc

B. Dinimic Réigiún – Aeráid

Scrúdaigh an tábhacht a bhaineann le haeráid i bhforbairt gheilleagrach **dhá** réigiún chontrártha ar bith san **Eoraip** (nach bhfuil in Éirinn) a bhfuil staidéar déanta agat orthu.

[30 marc]

Scrúdú ar réigiún 1	8 x PSÁ
Scrúdú ar réigiún 2	7 x PSÁ

- Tugtar creidiúint 1 x PSÁ in aghaidh an réigiúin as an tábhacht a bhaineann le haeráid i bhforbairt gheilleagrach a shonrú. Tá scrúdú riachtanach i gcás gach tagairt sa bhreis don tábhacht atá le haeráid.
- Ná glactar le réigiúin de chuid na hÉireann ná le réigiúin Ilchríochacha / Fo-ilchríochacha.
- Mura ndéantar scrúdú ach ar réigiún amháin: 8 x PSÁ ar a mhéad. Plé nach ndéantar tagairt ann d'aon réigiún ainmnithe ná d'aon réigiún a thugtar le fios go soiléir = 0 marc.
- Mura ndéantar ach cur síos ar aeráid gan aon tagairt d'fhorbairt gheilleagrach: 2 x PSÁ ar a mhéad in aghaidh an réigiúin.
- Mura ndéantar ach cur síos ar fhorbairt gheilleagrach gan aon tagairt d'aeráid: 2 x PSÁ ar a mhéad in aghaidh an réigiúin.
- Féadfaidh sracléarscáil lipéadaithe bhailí 1 x PSÁ a fháil ón scrúdú agus má tá faisnéis ábhartha bhreise ar an tsracléarscáil, féadfar 1 x PSÁ eile a bhronnadh.
- Glactar le léirmhíniú dearfach nó diúltach.

C. Forbairt Uirbeach

Déan staidéar ar an tslí a raibh tionchar ag **dhá** cheann de na tosca a leanas ar fhorbairt ceantar uirbeach ar bith a bhfuil staidéar déanta agat air:

- Iompar
- Suíomh
- Gníomhaíocht gheilleagrach phríomhúil.

[30 marc]

Limistéar uirbeach ainmnithe	2 mharc
Scrúdú ar thoisc 1	7 x PSÁ
Scrúdú ar thoisc 2	7 x PSÁ

- Plé nach ndéantar tagairt ann do limistéar uirbeach ainmnithe ná do limistéar uirbeach a thugtar le fios go soiléir = 0 marc.
- Mura ndéantar ach cur síos ar gach toisc gan aon tagairt d'fhorbairt limistéir uirbigh: 2 x PSÁ ar a mhéad in aghaidh na toisce.
- Glactar le limistéar uirbeach de chineál bailí ar bith nó cuid de is cuma faoin méid.
- Féadfaidh sracléarscáil lipéadaithe bhailí 1 x PSÁ a fháil ón scrúdú agus má tá faisnéis ábhartha bhreise ar an tsracléarscáil, féadfar 1 x PSÁ eile a bhronnadh.
- Glactar le léirmhíniú dearfach nó diúltach.
- Ní le hÉirinn amháin a bhaineann an cheist.

ROINN 2 – TOGHAONAID

Ceist 7 go 12

NÍ MÓR duit tabhairt faoi cheist **AMHÁIN** as:

Patrúin agus Próisis i nGníomhaíochtaí Geilleagracha

NÓ

Patrúin agus Próisis i gComhshaol an Duine

PATRÚIN AGUS PRÓISIS i nGNÍOMHAÍOCHTAÍ GEILLEAGRACHA

Ceist 7 go 9

Ceist 7

A. Léarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis

Scrúdaigh an léarscáil 1:50 000 agus an eochair eolais de chuid na Suirbhéireachta Ordanáis a ghabhann leis an bpáipéar seo.

Tarraing sracléarscáil leathscála den limistéar a thaispeántar.
Ar an tsracléarscáil sin, taispeáin agus lipéadaigh gach ceann díobh seo a leanas mar is ceart:

- Iarnród
- An N59
- An R335
- An limistéar faoi fhoirgnimh le hais a chéile i gCathair na Mart.

[20 marc]

Imlíne na sracléarscáile	4 mharc
4 ghné @ 4 mharc an ceann:	Taispeánta 3 mharc (grádaithe 3/1/0) Lipéad 1 mharc

- Sa chás gur rianaíocht a dhéantar den léarscáil nó nach ndéantar ach cuid den léarscáil a tharraingt, cailltear 4 mharc i ndáil le himlíne na sracléarscáile agus 3 mharc in aghaidh na míre i ndáil leis an taispeáint. Ní bhronntar marcanna ach as ainmniú.
- Ciallaíonn imlíne sracléarscáile go dtí leathscála. Is é an méid a theastaíonn ná 12cm x 9cm [ceadaigh difríocht suas le ½cm]. Caithfear ceithre thaobh a tharraingt ar an tsracléarscáil.
- Má úsáidtear an t-aerfótagraf in ionad léarscáil de chuid na Suirbhéireachta Ordanáis = 0 marc.
- Is ceadmhach lipéid a scríobh ar an tsracléarscáil nó in eochair.
- Ní mór iarracht a bheith ann gné a thaispeáint ionas le mbronnfaí marcanna as ainmniú. Mura dtaispeántar na hiarrachtaí sin 0 marc as ainmniú.
- Ní mór lipéad na ngnéithe a bheith ar an tsracléarscáil nó in eochair.
  Mura bhfuil lipéid ann, O marc as taispeáint.

B. Cuideachta Ilnáisiúnta

Mínigh na tosca a bhfuil tionchar acu ar oibríochtaí cuideachta ilnáisiúnta **amháin** ar bith a bhfuil staidéar déanta agat uirthi.

[30 marc]

Cuideachta ilnáisiúnta ainmnithe	2 mharc
Tosca a shonrú	2 + 2 mharc
Míniú	12 x PSÁ

- Tá míniú riachtanach i gcás gach toisc sa bhreis orthu sin.
- Plé nach bhfuil ceangal ann le cuideachta ilnáisiúnta ainmnithe = 0 marc.
- Mura ndéantar ach cur síos ar chuideachta ilnáisiúnta gan aon mhíniú ar na tosca a bhfuil tionchar acu ar a oibríocht: 2 x PSÁ ar a mhéad.

C. Gníomhaíocht Gheilleagrach – Coimhlint

Scrúdaigh an tslí a bhféadfadh coimhlint teacht chun cinn idir saothrú acmhainní nádúrtha agus an riachtanas leis an gcomhshaol a chaomhnú, agus tagairt agat do shampla(í) a bhfuil staidéar déanta agat air/orthu.

[30 marc]

Sampla	2 mharc
Scrúdú	14 x PSÁ

- Tugtar creidiúint as an dara sampla ainmnithe ón scrúdú do 1 x PSÁ.
- Gan plé a dhéanamh ach ar thaobh amháin den choimhlint: 7 x PSÁ ar a mhéad.
- Ní le hÉirinn amháin a bhaineann an cheist.
- Gan aon tagairt do choimhlint: 2 x PSÁ ar a mhéad.

Ceist 8

A. An tInnéacs um Fhorbairt Dhaonna

Sonraí ón Innéacs um Fhorbairt Dhaonna (IFD) do Réigiúin Roghnaithe

Réigiún	IFD 1990	IFD 2014	Ollioncam Náisiúnta 2014	Ionchas saoil tráth breithe (blianta) 2014	An meánlíon de bhlianta scolaíochta 2014
An Iorua	0.849	0.944	$64,992	81.6	12.6
Éire	0.770	0.916	$39,568	80.9	12.2
SAM	0.859	0.915	$52,947	79.1	12.9
An Bhrasaíl	0.608	0.755	$15,175	74.5	7.7
Háítí	0.417	0.483	$1,669	62.8	4.9
Mailí	0.233	0.419	$1,583	58.0	2.0

Curtha in oiriúint ó www.undp.org

Scrúdaigh an tábla thuas a thaispeánann sonraí ón Innéacs um Fhorbairt Dhaonna do réigiúin roghnaithe agus freagair gach ceann de na ceisteanna a leanas.

(i) Cén réigiún a raibh an tInnéacs um Fhorbairt Dhaonna ab airde aici i 1990 **agus** cén réigiún a raibh an tInnéacs um Fhorbairt Dhaonna ab airde aici in 2014?

(ii) Ríomh an difríocht (ina dollair) idir an ollioncam náisiúnta san Iorua agus an ollioncam náisiúnta i Mailí in 2014.

(iii) Cén réigiún a raibh an meánlíon de bhlianta scolaíochta ab airde aici in 2014?

(iv) Mínigh go hachomair cúis **amháin** a bhfuil meánlíon na mblianta scolaíochta níos airde i dtíortha mar an Iorua agus Éire.

(v) Ainmnigh táscaire **amháin** a úsáidtear chun an tInnéacs um Fhorbairt Dhaonna a ríomh.

(vi) Mínigh go hachomair buntáiste **amháin** a bhaineann leis an Innéacs um Fhorbairt Dhaonna a úsáid mar thomhas ar an bhforbairt gheilleagrach.

[20 marc]

(i)	Stáit Aontaithe Mheiriceá agus an Iorua	2 + 2 mharc
(ii)	($)63,409	4 mharc
(iii)	Stáit Aontaithe Mheiriceá (SAM)	2 mharc
(iv)	Aon mhíniú bailí	2 + 2 mharc
(v)	Aon táscaire bailí	2 mharc
(vi)	Aon mhíniú bailí	2 + 2 mharc

B. Fuinneamh In-athnuaite

Scrúdaigh an chaoi a bhfuil forbairt ar fhuinneamh in-athnuaite riachtanach do chomhshaol agus do gheilleagar na hÉireann.

[30 marc]

Tábhacht do chomhshaol na hÉireann a shonrú	2 mharc
Tábhacht do gheilleagar na hÉireann a shonrú	2 mharc
Scrúdú	13 x PSÁ

- Mura ndéantar ach scrúdú ar an gcomhshaol gan aon tagairt don gheilleagar: 7 x PSÁ ar a mhéad.
- Mura ndéantar ach scrúdú ar an ngeilleagar gan aon tagairt don chomhshaol: 7 x PSÁ ar a mhéad.
- Mura ndéantar ach cur síos ar fhuinneamh in-athnuaite gan tagairt do chomhshaol ná do gheilleagar na hÉireann: 2 x PSÁ ar a mhéad.
- Tugtar creidiúint as sampla d'fhuinneamh in-athnuaite amháin ón scrúdú do 1 x PSÁ.

C. Gníomhaíocht Gheilleagrach Threasach

Agus fianaise ón léarscáil 1:50 000 de chuid na Suirbhéireachta Ordanáis a ghabhann leis an bpáipéar seo á húsáid agat, pléigh acmhainneacht fhorbartha na turasóireachta sa limistéar a thaispeántar ar an léarscáil agus tagairt agat do gach ceann díobh seo a leanas:

- Inrochtaineacht
- Nithe is díol spéise
- Seirbhísí (gan iompar a chur san áireamh).

[30 marc]

Trí theideal @ 10 marc an ceann
As gach ceann de na **trí** theideal:

Fianaise/suíomh léarscáile	2 mharc
Plé	4 x PSÁ

- Is féidir le tagairt eangaí nó bóthar ainmnithe etc. a bheith i gceist le tagairt léarscáile.
- Ní mór gach fianaise léarscáile agus plé a nascadh le turasóireacht.
- Glactar le gach cineál iompair ábhartha (bóthar, iarnród, abhainn, farraige etc.).
- Sa chás gur bunaithe ar an aerfótagraf a bhíonn an freagra, ceadaítear 1 x PSÁ in aghaidh an cheannteidil.

Ceist 9

A. Trádáil na hÉireann

Na Comhpháirtithe Easpórtála is mó ag Éirinn, 2014

Comhpháirtí Easpórtála	% de na hEaspórtálacha Iomlána
SAM	22.2%
An Ríocht Aontaithe	15.1%
An Bheilg	13.2%
An Ghearmáin	6.6%
An Eilvéis	5.9%
An Fhrainc	5.2%

Curtha in oiriúint ó www.wikipedia.org

Scrúdaigh na sonraí thuas a thaispeánann na comhpháirtithe easpórtála is mó a bhí ag Éirinn in 2014 agus freagair gach ceann de na ceisteanna a leanas.

[20 marc]

(i) Agus grafpháipéar á úsáid agat, tarraing graf oiriúnach chun na sonraí seo a léiriú.

	Barrachairt	**Píchairt**
Teideal	2 mharc	2 mharc
Ais cheartingearach ainmnithe	1 mharc	1 + 1 mharc (Ciorcal agus an Lárphointe go cruinn ann)
Ais chothrománach ainmnithe	1 mharc	
6 mhír a léiriú	2 mharc an cheann Grádaithe (2/1/0)	2 mharc an ceann Grádaithe (2/1/0)

- Glactar le haon ghraf / chairt oiriúnach.
- Ní leor ainm a thabhairt ar chineál an ghraif/ na cairte chun na marcanna i leith an teidil a ghnóthú. Ní mór tagairt a bheith sa teideal d'ábhar na cairte agus is féidir é a scríobh aon áit ar an ngraf.
- Sa chás nach n-úsáidtear grafpháipéar, dealaítear dhá mharc ón iomlán.
- Cuir an 2 mharc grádaithe i bhfeidhm mura mbreactar síos i gceart na spásanna uimhrithe agus leithid na gcolún.

(ii) Mínigh go hachomair buntáiste **amháin** a bhaineann le líon mór de chomhpháirtithe easpórtála a bheith ag tír.

Aon mhíniú bailí 2 + 2 mharc

B. Forbairt Gheilleagrach

Scrúdaigh an tslí a bhfuil tionchar ag **dhá** cheann de na tosca seo a leanas ar leibhéal na forbartha geilleagraí i ngeilleagar i mbéal forbartha ar bith a bhfuil staidéar déanta agat air:

- Tosca fisiceacha
- Tosca sóisialta
- Tosca cultúrtha
- Tosca polaitiúla.

[30 marc]

Geilleagair i mbéal forbartha ainmnithe	2 mharc
Scrúdú ar thoisc 1	7 x PSÁ
Scrúdú ar thoisc 2	7 x PSÁ

- Plé nach bhfuil tagairt ann do gheilleagar i mbéal forbartha ainmnithe: 2 x PSÁ ar a mhéad.
- Mura ndéantar ach cur síos ar na tosca gan aon tagairt don tionchar ar leibhéil na forbartha geilleagraí: 1 x PSÁ ar a mhéad in aghaidh na toisce.
- Mura ndéantar scrúdú ach ar thoisc amháin: 7 x PSÁ ar a mhéad.
- Glactar le léirmhíniú dearfach nó diúltach.

C. Beartas an Aontais Eorpaigh

Scrúdaigh an tionchar atá ag Beartas an Aontais Eorpaigh ar ghníomhaíocht gheilleagrach in Éirinn.

[30 marc]

Tionchar ar ghníomhaíocht gheilleagrach a shonrú	2 mharc
Scrúdú	14 x PSÁ

- Tugtar creidiúint as an dara tionchar ar ghníomhaíocht gheilleagrach aitheanta do 1 x PSÁ. Tá scrúdú riachtanach i gcás gach tionchair sa bhreis orthu sin.
- Tugtar creidiúint as tagairt do bheartas AE do 1 x PSÁ. Tá scrúdú riachtanach i gcás gach beartais sa bhreis orthu sin.
- Plé nach bhfuil tagairt ann do pholasaí an Aontais Eorpaigh: 2 x PSÁ ar a mhéad.
- Plé nach bhfuil tagairt ann d'fhorbairt gheilleagrach in Éirinn: 2 x PSÁ ar a mhéad
- Glactar le léirmhíniú dearfach nó diúltach.

PATRÚIN AGUS PRÓISIS i gCOMHSHAOL AN DUINE

Ceist 10 go 12

Ceist 10

A. Daonra - Éire

Daonra Tuartha na hÉireann de réir Aoisghrúpa Leathain agus Inscne in 2040

Aoisghrúpa (blianta)	Fireannaigh (%)	Baineannaigh (%)
0 – 14	17%	16%
15 – 64	64%	62%
65+	19%	22%

Curtha in oiriúint ón US Census Bureau

Scrúdaigh na sonraí thuas a thaispeánann daonra tuartha na hÉireann, de réir aoisghrúpa leathan agus inscne in 2040 agus freagair gach ceann de na ceisteanna a leanas.

[20 marc]

(i) Agus grafpháipéar á úsáid agat, tarraing graf oiriúnach chun na sonraí seo a léiriú.

	Barrachairt	Píchairt
Teideal	2 mharc	2 mharc
Ais cheartingearach ainmnithe	1 mharc	1+1 mharc (Ciorcal & an lárphointe go cruinn ann)
Ais chothrománach ainmnithe	1 mharc	
6 mhír a léiriú	2 mharc an ceann Grádaithe (2/1/0)	2 mharc an ceann Grádaithe (2/1/0)

- Glactar le haon ghraf / chairt oiriúnach.
- Ní leor ainm a thabhairt ar chineál an ghraif / na cairte chun na marcanna i leith an teidil a ghnóthú. Ní mór tagairt a bheith sa teideal d'ábhar na cairte agus is féidir é a scríobh aon áit ar an ngraf.
- Sa chás nach n-úsáidtear grafpháipéar, dealaítear dhá mharc ón iomlán.
- Cuir an 2 mharc grádaithe i bhfeidhm mura mbreactar síos i gceart na spásanna uimhrithe agus leithid na gcolún.

(ii) Mínigh go hachomair buntáiste **amháin** a bhaineann le saintréithe an daonra sa todhchaí a thuar.

Aon mhíniú bailí 2 + 2 mharc

B. Feidhmeanna Uirbeacha

Ainmnigh **trí** fheidhm uirbeacha éagsúla atá le haithint ar an aerfótagraf de Chathair na Mart a ghabhann leis an bpáipéar seo, tabhair an suíomh (úsáid an nodaireacht aitheanta) agus tabhair míniú ar gach fheidhm díobh.

[30 marc]

Trí fheidhm uirbeacha éagsúla @ 10 marc an ceann
Maidir le gach feidhm uirbeach:

Feidhm ainmnithe	2 mharc
Suíomh na feidhme	2 mharc
Feidhm mínithe	3 x PSÁ

- Ní mór an fhianaise ó aerfótagraf a bheith de réir na nodaireachta cruinne e.g. an cúlra ar chlé etc.
- Mura dtugtar aon fhianaise ó aerfótagraf, ní chailltear ach na marcanna le haghaidh fianaise ón aerfótagraf
- Tugtar creidiúint 1 x PSÁ as sampla de gach ceann de na feidhmeanna a ainmnítear.

C. Daonra

Scrúdaigh conas a théann saintréithe daonra mar struchtúr, dlús agus fás daonra, etc. i bhfeidhm ar leibhéil forbartha, agus tagairt agat do shamplaí a bhfuil staidéar déanta agat orthu.

[30 marc]

Samplaí	2 + 2 mharc
Scrúdú	13 x PSÁ

- Plé nach bhfuil tagairt ann do shaintréithe an daonra: 2 x PSÁ ar a mhéad.
- Plé nach bhfuil tagairt ann don tionchar ar leibhéil forbartha: 2 x PSÁ ar a mhéad
- Glactar le léirmhíniú dearfach nó diúltach.

Ceist 11

A. Aerfótagraf

Scrúdaigh an t-aerfótagraf de Chathair na Mart a ghabhann leis an bpáipéar seo.

Tarraing sracléarscáil den aerfótagraf, leath an fhaid agus leath an leithid.
Ar an tsracléarscáil sin, taispeáin agus lipéadaigh gach ceann díobh seo a leanas mar is ceart:

- An abhainn
- Droichead
- Carrchlós mór sa cúlra
- An príomhbhóthar a théann ón tulra láir go dtí an cúlra ar dheis.

[20 marc]

Imlíne na sracléarscáile	4 mharc
4 ghné @ 4 mharc an ceann	Taispéanta 3 mharc (grádaithe 3/1/0) Ainmnithe 1 mharc

- Sa chás gur rianaíocht a dhéantar den tsracléarscáil nó nach ndéantar ach cuid den aerfótagraf a tharraingt, cailltear 4 mharc i ndáil le himlíne na sracléarscáile agus 3 mharc in aghaidh na míre i ndáil leis an taispeáint. Ní bhronntar marcanna ach as ainmniú.
- Is iad na toisí a theastaíonn ná 14.2 cm faoi 9.25 cm ach ceadaigh difríocht de 0.5 cm ($2\frac{1}{2}$ chearnóg bheaga) ar gach taobh.
- Má úsáidtear léarscáil de chuid na Suirbhéireachta Ordanáis in ionad Aerfótagraf = 0 marc.
- Is ceadmhach lipéid a scríobh ar an tsracléarscáil nó in eochair.
- Ní mór iarracht a bheith ann gné a thaispeáint le go mbronnfaí marcanna as ainmniú. Mura dtaispeántar na hiarrachtaí sin 0 marc as ainmniú.
- Ní mór lipéad na ngnéithe a bheith ar an tsracléarscáil nó in eochair.
Mura bhfuil lipéid ann, 0 marc as taispeáint.

B. Imirce in Éirinn

Tabhair cur síos agus míniú ar na hathruithe ar phatrúin imirce go hÉirinn agus as Éirinn le himeacht aimsire.

[30 marc]

Athrú ar an bpatrún go hÉirinn a shonrú	2 mharc
Athrú ar an bpatrún as Éirinn a shonrú	2 mharc
Cur síos/Míniú	13 x PSÁ

- Tá míniú riachtanach i gcás gach athrú ar phatrúin imirce sa bhreis orthu sin.
- Mura ndéantar ach plé ar imirce go hÉirinn nó ar imirce as Éirinn: 7 x PSÁ ar a mhéad.
- Mura ndéantar ach cur síos ar athruithe ar phatrúin imirce gan aon mhíniú:
7 x PSÁ ar a mhéad.

C. Fás Uirbeach – Cathair sa Domhan i mBéal Forbartha

Is féidir le fadhbanna teacht chun cinn mar thoradh ar fhás agus ar fhairsingiú lárionad uirbeach.

Pléigh an ráiteas seo agus tagairt agat do chathair **amháin** sa domhan i mbéal forbartha a bhfuil staidéar déanta agat uirthi.

[30 marc]

Sampla de chathair sa domhan i mbéal forbartha	2 mharc
Fadhbanna a shonrú	2 + 2 mharc
Plé	12 x PSÁ

- Tá plé riachtanach i gcás gach fadhb sa bhreis orthu sin.
- Glactar le sampla bailí ar bith de chathair sa domhan i mbéal forbartha nó cuid de is cuma faoin méid.
- Plé nach bhfuil tagairt ann d'fhadhbanna: 2 x PSÁ ar a mhéad.
- Plé nach bhfuil tagairt ann do chathair ainmnithe sa domhan i mbéal forbartha: 2 x PSÁ ar a mhéad.
- Plé ar réitigh: 2 x PSÁ ar a mhéad.

Ceist 12

A. Imirce

Líon Deimhnithe na nÁiteanna Geallta do Theifigh ón tSiria ag Tíortha Roghnaithe ar 11 Nollaig, 2015

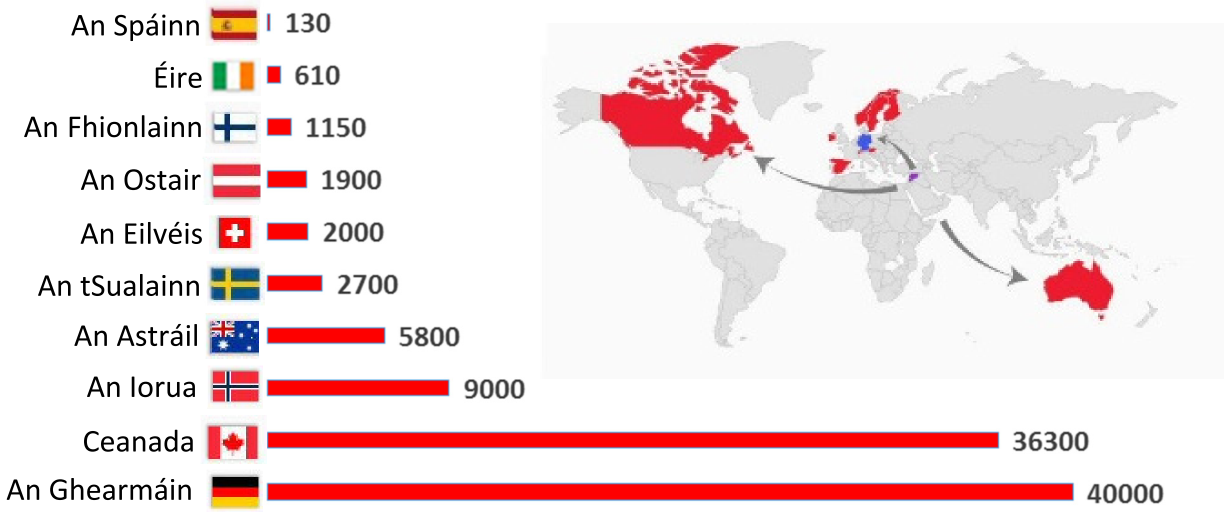

Nóta: Le hathlonnú teifeach ón tSiria agus le cineálacha eile de chead isteach dleathach a bhaineann na figiúir.

Curtha in oiriúint ó UNHCR agus *The Independent*

Scrúdaigh an chairt thuas a thaispeánann líon deimhnithe na n-áiteanna geallta do theifigh ón tSiria ag tíortha roghnaithe ar 11 Nollaig, 2015 agus freagair gach ceann de na ceisteanna a leanas.

(i) Cé mhéad áit a bhí geallta ag Éirinn do theifigh ón tSiria ar 11 Nollaig, 2015?

(ii) Cén tír nach ballstát den Aontas Eorpach í a gheall an líon is mó áiteanna?

(iii) Ríomh líon iomlán na n-áiteanna a gheall na ballstáit den Aontas Eorpach ar an liosta thuas.

(iv) Liostaigh **dhá** thoisc bhrú a bhíonn ina gcúis le daoine a dhul ar imirce.

(v) Mínigh go hachomair dúshlán **amháin** a bhíonn le sárú ag tíortha a ghlacann le líon mór imirceach.

(vi) Mínigh go hachomair toradh dearfach **amháin** a bhíonn ar an inimirce do thír a ghlacann le hinimircigh.

[20 marc]

(i)	610	2 mharc
(ii)	Ceanada	2 mharc
(iii)	46,490	4 mharc
(iv)	Dhá thoisc bhrú ar bith liostaithe	2 + 2 mharc
(v)	Aon mhíniú bailí	2 + 2 mharc
(vi)	Aon mhíniú bailí	2 + 2 mharc

B. Teoiric an Lárionaid

Tabhair cur síos agus míniú ar Theoiric an Lárionaid agus tagairt agat do shampla(í) a bhfuil staidéar déanta agat air/orthu.

[30 marc]

Sampla	2 mharc
Cur síos/Míniú	14 x PSÁ

- Tugtar creidiúint as an dara sampla ainmnithe ón gcur síos/scrúdú do 1 x PSÁ.
- Ní le hÉirinn amháin a bhaineann an cheist.
- Mura ndéantar cur síos ach ar theoiric gan aon mhíniú: 7 x PSÁ ar a mhéad.
- Féadfaidh léaráid lipéadaithe bhailí 1 x PSÁ a fháil ón gcur síos/scrúdú agus má tá faisnéis ábhartha bhreise ar an léaráid, féadfar 1 x PSÁ eile a bhronnadh.

C. Forbairt Uirbeach

Scrúdaigh conas a athraíonn lárionaid uirbeacha le himeacht ama agus tagairt agat do shampla(í) a bhfuil staidéar déanta agat air/orthu.

[30 marc]

Athrú a shonrú	2 mharc
Sampla	2 mharc
Scrúdú	13 x PSÁ

- Tugtar creidiúint as an dara sampla do 1 x PSÁ ón scrúdú.
- Tugtar creidiúint as an dara athrú aitheanta do 1 x PSÁ. Tá scrúdú riachtanach i gcás gach athrú sa bhreis orthu sin.
- Gan aon tagairt do lárionad uirbeach: 2 x PSÁ ar a mhéad.
- Féadfaidh lárionad uirbeach a bheith ina chathair, ina bhaile mór nó ina chuid ar leith de chathair ainmnithe nó de bhaile mór.

ROINN 3 – ROGHAONAID

Ceist 13 go 24

Freagair ceist **AMHÁIN**

Nóta: Is fearr **trí** ghné nó **ceithre** ghné den téama a phlé go mion, in ionad plé ginearálta a dhéanamh ar líon mór pointí.

Ceist 13 – 24

Scéim Mharcála Imlíne agus tuairiscíní marcála maidir le Comhleanúnachas Ginearálta

Scéim Mharcála Imlíne:

Líon na ngnéithe	3 @ 20 marc an ceann	4 @ 15 mharc an ceann
Gné a aithint	4 mharc	3 mharc
Plé	8 x PSÁ	6 x PSÁ
Comhleanúnachas Ginearálta	20 marc grádaithe*	20 marc grádaithe*

Tuairiscíní Marcála maidir le Comhleanúnachas Ginearálta:

Agus marcanna á mbronnadh as Comhleanúnachas Ginearálta, cuirfidh an scrúdaitheoir san áireamh cé chomh maith agus a láimhseálann an t-iarrthóir an cheist a cuireadh agus leanfaidh sé nó sí na tuairiscíní marcála a leanas:

***Comhleanúnachas Ginearálta (20 marc)**		
Sármhaith	**20**	Cumas den scoth chun eolas a cheangal leis an gceist. Freagra cuimsitheach sármhaith ina léirítear mioneolas ar an ábhar.
An-mhaith	**17**	Cumas maith chun eolas a cheangal leis an gceist. Freagra an-mhaith ina léirítear eolas an-fhairsing ar an ábhar.
Go Maith	**14**	Cumas réasúnta chun eolas a cheangal go cuí leis an gceist. Freagra maith ina dtugtar faisnéis fhónta. Eolas fairsing ar an ábhar léirithe.
Measartha	**10**	Iarracht éigin déanta an t-eolas a cheangal leis an gceist a cuireadh. Roinnt faisnéis ábhartha tugtha ach ní leor mar a cuireadh an fhaisnéis i bhfeidhm ar an gceist.
Lag	**6**	Is fíortheoranta an iarracht a rinneadh gabháil i ngleic leis an gceist a cuireadh. Sonraíodh roinnt faisnéis ábhartha.
Olc	**0**	Níor freagraíodh an cheist a cuireadh agus tá an freagra neamhábhartha ar an mórgóir dá bharr.

Idirspleáchas Domhanda

Nóta: Is fearr **trí** ghné nó **ceithre** ghné den téama a phlé go mion, in ionad plé ginearálta a dhéanamh ar líon mór pointí.

13. Bíonn samhlacha agus cur chuige contrártha i leith na forbartha i gceist le tuairimí faoin bhforbairt agus faoin tearcfhorbairt.
Pléigh é sin.

[80 marc]

Líon na ngnéithe	3 @ 20 marc an ceann	4 @ 15 mharc an ceann
Gné a aithint	4 mharc	3 mharc
Plé	8 x PSÁ	6 x PSÁ
Comhleanúnachas Ginearálta	20 marc grádaithe*	20 marc grádaithe*

- Is é an smaoineamh go bhfuil tuairimí éagsúla ann maidir le forbairt agus tearcfhorbairt bunphointe na ceiste.
- Roghnaítear scéim de réir líon na ngnéithe a phléitear.
- Ceadaítear 3 x PSÁ ar a mhéad as suas le trí shampla (samplaí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).
- Ceadaítear 2 x PSÁ ar a mhéad as suas le dhá léaráid lipéadaithe (léaráidí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).

14. Scrúdaigh an fhorbairt inbhuanaithe mar shamhail don fhorbairt sa todhchaí.

[80 marc]

Líon na ngnéithe	3 @ 20 marc an ceann	4 @ 15 mharc an ceann
Gné a aithint	4 mharc	3 mharc
Plé	8 x PSÁ	6 x PSÁ
Comhleanúnachas Ginearálta	20 marc grádaithe*	20 marc grádaithe*

- Is í an fhorbairt inbhuanaithe mar shamhail forbartha satodhchaíanseo bunphointe na ceiste.
- Roghnaítear scéim de réir líon na ngnéithe a phléitear.
- Ceadaítear 3 x PSÁ ar a mhéad as suas le trí shampla (samplaí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).
- Ceadaítear 2 x PSÁ ar a mhéad as suas le dhá léaráid lipéadaithe (léaráidí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).

15. Pléigh na cúiseanna daonna agus nádúrtha atá le fairsingiú fásaigh agus le dífhoraoisiú.

[80 marc]

Líon na ngnéithe	3 @ 20 marc an ceann	4 @ 15 mharc an ceann
Gné a aithint	4 mharc	3 mharc
Plé	8 x PSÁ	6 x PSÁ
Comhleanúnachas Ginearálta	20 marc grádaithe*	20 marc grádaithe*

- Is é bunphointe na ceiste na cúiseanna daonna agus nádúrtha atá le fairsingiú fásaigh agus le dífhoraoisiú.
- Roghnaítear scéim de réir líon na ngnéithe a phléitear.
- Ceadaítear 3 x PSÁ ar a mhéad as suas le trí shampla (samplaí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).
- Ceadaítear 2 x PSÁ ar a mhéad as suas le dhá léaráid lipéadaithe (léaráidí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).

Geo-éiceolaíocht

Nóta: Is fearr **trí** ghné nó **ceithre** ghné den téama a phlé go mion, in ionad plé ginearálta a dhéanamh ar líon mór pointí.

16. Scrúdaigh comhdhéanamh ginearálta agus saintréithe cineál **amháin** ithreach ar bith.

[80 marc]

Líon na ngnéithe	3 @ 20 marc an ceann	4 @ 15 mharc an ceann
Gné a aithint	4 mharc	3 mharc
Plé	8 x PSÁ	6 x PSÁ
Comhleanúnachas Ginearálta	20 marc grádaithe*	20 marc grádaithe*

- Is é bunphointe na ceiste comhdhéanamh agus saintréithe cineál amháin ithreach.
- Roghnaítear scéim de réir líon na ngnéithe a phléitear.
- Ceadaítear 3 x PSÁ ar a mhéad as suas le trí shampla (samplaí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).
- Ceadaítear 2 x PSÁ ar a mhéad as suas le dhá léaráid lipéadaithe (léaráidí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).

17. Tá patrúin éagsúla ithreacha tagtha chun cinn i réigiúin dhifriúla sa domhan mar thoradh ar ghníomhaíocht na bpróiseas difriúil foirmithe ithreacha.
Pléigh é sin.

[80 marc]

Líon na ngnéithe	3 @ 20 marc an ceann	4 @ 15 mharc an ceann
Gné a aithint	4 mharc	3 mharc
Plé	8 x PSÁ	6 x PSÁ
Comhleanúnachas Ginearálta	20 marc grádaithe*	20 marc grádaithe*

- Is iad patrúin ithreach éagsúla atá ag forbairt timpeall an domhain mar thoradh ar phróisis foirmithe ithreach bunphointe na ceiste.
- Roghnaítear scéim de réir líon na ngnéithe a phléitear.
- Ceadaítear 3 x PSÁ ar a mhéad as suas le trí shampla (samplaí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).
- Ceadaítear 2 x PSÁ ar a mhéad as suas le dhá léaráid lipéadaithe (léaráidí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).

18. Scrúdaigh na saintréithe a bhaineann le bithóm **amháin** a bhfuil staidéar déanta agat air agus tagairt agat do **thrí** cinn ar bith díobh seo a leanas:

- Aeráid
- Ithreacha
- Flóra
- Fána.

[80 marc]

Líon na ngnéithe	3 @ 20 marc an ceann
Gné a aithint	4 mharc
Plé	8 x PSÁ
Comhleanúnachas Ginearálta	20 marc grádaithe*

- Is iad trí shaintréith ar bith atá ag bithóim amháin bunphointe na ceiste.
- Cuir scéim trí ghné i bhfeidhm.
- Ceadaítear 3 x PSÁ ar a mhéad as suas le trí shampla (samplaí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).
- Ceadaítear 2 x PSÁ ar a mhéad as suas le dhá léaráid lipéadaithe (léaráidí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).

Cultúr agus Ionannas

Nóta: Is fearr **trí** ghné nó **ceithre** ghné den téama a phlé go mion, in ionad plé ginearálta a dhéanamh ar líon mór pointí.

19. Scrúdaigh tábhacht an reiligiúin mar tháscaire cultúir.

[80 marc]

Líon na ngnéithe	3 @ 20 marc an ceann	4 @ 15 mharc an ceann
Gné a aithint	4 mharc	3 mharc
Plé	8 x PSÁ	6 x PSÁ
Comhleanúnachas Ginearálta	20 marc grádaithe*	20 marc grádaithe*

- Is é bunphointe na ceiste an dóigh a bhfuil an reiligiún tábhachtach mar tháscaire cultúir.
- Roghnaítear scéim de réir líon na ngnéithe a phléitear.
- Ceadaítear 3 x PSÁ ar a mhéad as suas le trí shampla (samplaí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).
- Ceadaítear 2 x PSÁ ar a mhéad as suas le dhá léaráid lipéadaithe (léaráidí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).

20. Tá a lán stát ann ina bhfuil grúpaí cultúrtha difriúla taobh istigh dá gcuid teorainneacha. Pléigh é sin.

[80 marc]

Líon na ngnéithe	3 @ 20 marc an ceann	4 @ 15 mharc an ceann
Gné a aithint	4 mharc	3 mharc
Plé	8 x PSÁ	6 x PSÁ
Comhleanúnachas Ginearálta	20 marc grádaithe*	20 marc grádaithe*

- Is é bunphointe na ceiste an dóigh a bhfuil grúpaí cultúrtha difriúla ag cur fúthu laistigh de stáit.
- Roghnaítear scéim de réir líon na ngnéithe a phléitear.
- Ceadaítear 3 x PSÁ ar a mhéad as suas le trí shampla (samplaí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).
- Ceadaítear 2 x PSÁ ar a mhéad as suas le dhá léaráid lipéadaithe (léaráidí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).

21. Tá tosca cultúrtha éagsúla ag baint le coincheap na féiniúlachta.
Pléigh an ráiteas seo agus tagairt agat do chás-staidéar ar réigiún san Eoraip a bhfuil staidéar déanta agat air.

[80 marc]

Líon na ngnéithe	3 @ 20 marc an ceann	4 @ 15 mharc an ceann
Gné a aithint	4 mharc	3 mharc
Plé	8 x PSÁ	6 x PSÁ
Comhleanúnachas Ginearálta	20 marc grádaithe*	20 marc grádaithe*

- Is é bunphointe na ceiste an dóigh a múnlaíonn na tosca cultúrtha an fhéiniúlacht.
- Roghnaítear scéim de réir líon na ngnéithe a phléitear.
- Ceadaítear 3 x PSÁ ar a mhéad as suas le trí shampla (samplaí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).
- Ceadaítear 2 x PSÁ ar a mhéad as suas le dhá léaráid lipéadaithe (léaráidí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).

Comhshaol an Atmaisféir agus na nAigéan

Nóta: Is fearr **trí** ghné nó **ceithre** ghné den téama a phlé go mion, in ionad plé ginearálta a dhéanamh ar líon mór pointí.

22. Tagann patrúin dhifriúla aimsire chun cinn mar thoradh ar chúrsaíocht san atmaisféar agus sna haigéin.
Pléigh é sin.

[80 marc]

Líon na ngnéithe	3 @ 20 marc an ceann	4 @ 15 mharc an ceann
Gné a aithint	4 mharc	3 mharc
Plé	8 x PSÁ	6 x PSÁ
Comhleanúnachas Ginearálta	20 marc grádaithe*	20 marc grádaithe*

- Is é bunphointe na ceiste an chaoi a mbíonn tionchar ag gluaiseacht an aeir agus na mara ar phatrúin dhifriúla aimsire.
- Roghnaítear scéim de réir líon na ngnéithe a phléitear.
- Ceadaítear 3 x PSÁ ar a mhéad as suas le trí shampla (samplaí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).
- Ceadaítear 2 x PSÁ ar a mhéad as suas le dhá léaráid lipéadaithe (léaráidí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).

23. Athraíonn saintréithe aeráide le himeacht an ama agus ó áit go háit.
Pléigh é sin.

[80 marc]

Líon na ngnéithe	3 @ 20 marc an ceann	4 @ 15 mharc an ceann
Gné a aithint	4 mharc	3 mharc
Plé	8 x PSÁ	6 x PSÁ
Comhleanúnachas Ginearálta	20 marc grádaithe*	20 marc grádaithe*

- Is é bunphointe na ceiste conas a athraíonn airíonna na haeráide le himeacht ama agus ó áit go háit.
- Roghnaítear scéim de réir líon na ngnéithe a phléitear.
- Ceadaítear 3 x PSÁ ar a mhéad as suas le trí shampla (samplaí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).
- Ceadaítear 2 x PSÁ ar a mhéad as suas le dhá léaráid lipéadaithe (léaráidí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).

24. Scrúdaigh an tionchar a bhíonn ag saintréithe aeráide ar fhorbairt gheilleagrach.

[80 marc]

Líon na ngnéithe	3 @ 20 marc an ceann	4 @ 15 mharc an ceann
Gné a aithint	4 mharc	3 mharc
Plé	8 x PSÁ	6 x PSÁ
Comhleanúnachas Ginearálta	20 marc grádaithe*	20 marc grádaithe*

- Is é bunphointe na ceiste conas a théann airíonna aeráide i bhfeidhm ar fhorbairt gheilleagrach.
- Roghnaítear scéim de réir líon na ngnéithe a phléitear.
- Ceadaítear 3 x PSÁ ar a mhéad as suas le trí shampla (samplaí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).
- Ceadaítear 2 x PSÁ ar a mhéad as suas le dhá léaráid lipéadaithe (léaráidí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).

FIOSRÚCHÁN TÍREOLAÍOCHTA

1. RÉAMHRÁ (5 mharc):

4 x PSÁ:	1 mharc an ceann
Comhleanúnachas Ginearálta:	1 mharc

- Ní mór baint a bheith ag na haidhmeanna leis an bhfiosrúchán agus ní mór dóibh a bheith sonrach agus cáilithe.

2. PLEANÁIL (5 mharc):

4 x PSÁ:	1 mharc an ceann
Comhleanúnachas Ginearálta:	1 mharc

- Eolas riachtanach agus modhanna bailithe a aithint.
- Ní mór tagairt shonrach a dhéanamh d'athbhreithniú.
- Ní mór gach ráiteas a bheith cáilithe e.g. trealamh cleachtaidh cá háit/conas/cén fáth?
- Obair a dhéanann an múinteoir ina (h)aonar = 0 marc.

3. BAILIÚ EOLAIS (40 marc):

Dhá mhodh / thasc @ 20 marc an ceann.

I leith gach modha / taisc:	9 x PSÁ @ 2 mharc an ceann
Comhleanúnachas Ginearálta:	4 mharc ghrádaithe (4/2/0)

- Caithfidh cuid an bhailiúcháin a bheith bunaithe ar ghníomhaíocht. Pléitear le tuairisciú/cur síos ar na gníomhaíochtaí a rinneadh sa chuid seo.
- Is féidir glacadh mar mhodh le tasc arb ionann é agus grúpa de ghníomhaíochtaí cónasctha a bhaineann le hábhar. Ní mór tascanna/modhanna a thuairisciú i gcomhthéacs na n-aidhmeanna luaite.
- Is féidir le foinsí tánaisteacha faisnéise sonraí príomhúla a chruthú.
- Ní leor ráitis shimplí e.g. Chonaic mé na gnéithe, Thaifead mé na gnéithe, thaifead mé na torthaí, Sceitseáil mé an tírghné etc. Ní mór an ráiteas a cháiliú ar bhealach éigin.
- Is féidir creidiúint a thabhairt as léaráidí/sracléaráidí má léiríonn siad gníomhaíocht an bhailithe. PSÁ amháin in aghaidh an taisc/mhodha as sracléaráidí/léaráidí anótáilte atá tarraingthe go maith, néata, ábhartha agus atá bunaithe ar ghníomhaíochtaí agus a léiríonn próiseas an bhailithe.
- Féadfar PSÁ amháin eile in aghaidh an taisc/mhodha a bhronnadh i gcás ina bhfuil faisnéis bhreise ar shracléaráid (nach bhfuil sa chuid scríofa).
- Ní mór sracléaráidí/léaráidí a bheith ar na leathanaigh oiriúnacha i gcuid an bhailithe.
- Ná tugtar marcanna as torthaí sa chuid seo.
- Is marc foriomlán é comhleanúnachas a bhronntar as ábharthacht na hoibre sa chuid seo leis na haidhmeanna luaite.

4. TORTHAÍ, TÁTAIL, LUACHÁIL (30 marc):

Trí theideal @ 8 marc an ceann.

I leith gach teidil:	4 x PSÁ @ 2 mharc an ceann
Comhleanúnachas Ginearálta:	6 mharc ghrádaithe (6/4/2/0)

- Ná bronntar marcanna as Torthaí / Tátail / Luacháil ach amháin má tá siad sa chuid chuí den leabhrán tuairiscithe.
- Ní mór Torthaí / Tátail / Luacháil a bheith nasctha le haidhmeanna agus nasctha le gníomhaíochtaí a cuireadh i gcrích i gcuid an bhailithe faisnéise (Cuid 3).
- Is féidir torthaí a bhaint as cairteacha/táblaí ar na leathanaigh ghrafpháipéir chuí.
- Bunaítear tátail go díreach nó go hindíreach ar na torthaí; luacháil atá ann sa chás nach mar sin a dhéantar.
- Níl tátail nasctha le toradh sonrach ach caithfidh siad a bheith ábhartha do na tascanna a cuireadh i gcrích i gCuid 3.
- Ba cheart ard-ord smaointeoireachta a léiriú sna luachálacha agus ba cheart raon téamaí a bheith iontu. Ba cheart go mbeadh baint acu leis na haidhmeanna i gCuid 1 agus leis na tascanna a cuireadh i gcrích i gCuid 3. Ní mór dóibh a bheith sonrach agus cáilithe.
- Is féidir luacháil a dhéanamh i leith a bhfuil i ndán chomh maith leis an am atá caite.
- Ná tabhair marc dúbailte as faisnéis a bhaineann le saincheisteanna i gCuid 3.

5. EAGRÚ AGUS CUR I LÁTHAIR NA dTORTHAÍ (20 marc):

Cur i láthair:	8 x PSÁ @ 2 mharc an ceann
Comhleanúnachas Ginearálta:	4 mharc ghrádaithe (4/2/0)

- Ní mór na torthaí a chur i láthair ar dhá bhealach dhifriúla e.g. graif, cairt, léarscáil, tábla, sracléaráid, etc.
- Ní mór na torthaí a chur i láthair ar na leathanaigh ghrafpháipéir chuí i gCuid 4 den leabhrán tuairiscithe.
- 4 PSÁ ar a mhéad in aghaidh mhodh an chur i láthair.
- Is ionann an Comhleanúnachas Ginearálta agus caighdeán agus soiléire an chur i láthair. Faightear 4 mharc as an gcur i láthair foriomlán. Ní féidir marcanna as Comhleanúnachas Ginearálta a bhronnadh mura bhfuil ach modh amháin le feiceáil sa chur i láthair.

BRISEADH SÍOS AR NA MARCANNA DON CHUR I LÁTHAIR

BARRACHAIRT / TREOGHRAF / SCAIPGHRAF etc.:

Teideal Oiriúnach	2 mharc
Ais amháin agus aonaid nó scála breactha uirthi:	1 x PSÁ = 2 mharc
Gach ceann de dhá phointe / bharra tarraingthe agus lipéadaithe go cruinn:	2 PSÁ = 4 mharc

PÍCHAIRT:

Teideal Oiriúnach:	1 x PSÁ = 2 mharc
Ciorcal agus an lárphointe go cruinn ann:	1 x PSÁ = 2 mharc
Gach ceann de dhá réimse tarraingthe agus lipéadaithe go cruinn:	2 x PSÁ = 4 mharc

TÁBLA RANGORDAITHE / TÁBLA:

Tábla Ilsraitheanna / Ilcholún

Teideal Oiriúnach:	1 x PSÁ = 2 mharc
Bosca:	1 x PSÁ = 2 mharc
Sraitheanna / Colúin x 2 lipéadaithe:	2 x PSÁ = 2 + 2 mharc

Tábla le Sraith / Colún Aonair

Teideal Oiriúnach:	1 x PSÁ = 2 mharc
Bosca:	1 x PSÁ = 2 mharc
Sraith / Colún lipéadaithe:	1 x PSÁ = 2 mharc
Faisnéis ábhartha:	1 x PSÁ = 2 mharc

SRACLÉARÁID / LÉARSCÁIL:

Teideal Oiriúnach:	1 x PSÁ = 2 mharc
Fráma:	1 x PSÁ = 2 mharc
Dhá mhír faisnéise a bhaineann le hábhar na dtorthaí:	2 x PSÁ = 4 mharc

Aguisín 1

Liosta na dTopaicí d'Fhiosrúchán Tíreolaíochta in 2016

1. Patrúin tráchta i gceantar áitiúil.

2. An daonra i gceantar áitiúil.

3. Ceist comhshaoil áitiúil.

4. Athrú ar an talamhúsáid i gceantar áitiúil.

5. Patrúin áitiúla aimsire.

6. Tionchar phróiseas/phróisis g(h)eomorfach(a) agus/nó ghníomhaíocht an duine ar fhorbairt tírghné(ithe) i dtimpeallacht oighreach nó abhann nó cósta nó charstach.

Aguisín 2

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

Marcanna Breise as ucht freagairt trí Ghaeilge

Léiríonn an tábla thíos an méid marcanna breise ba chóir a bhronnadh ar iarrthóirí a ghnóthaíonn níos mó ná 75% d'iomlán na marcanna.

N.B. Ba chóir marcanna de réir an ghnáthráta a bhronnadh ar iarrthóirí nach ngnóthaíonn níos mó ná 75% d'iomlán na marcanna don scrúdú. Ba chóir freisin an marc bónais sin **a shlánú síos**.

Tábla 400 @ 10%

Bain úsáid as an tábla seo i gcás na n-ábhar a bhfuil 400 marc san iomlán ag gabháil leo agus inarb é 10% gnáthráta an bhónais.

Bain úsáid as an ngnáthráta i gcás 300 marc agus faoina bhun sin. Os cionn an mharc sin, féach an tábla thíos.

Bunmharc	Marc Bónais
301 - 303	29
304 - 306	28
307 - 310	27
311 - 313	26
314 - 316	25
317 - 320	24
321 - 323	23
324 - 326	22
327 - 330	21
331 - 333	20
334 - 336	19
337 - 340	18
341 - 343	17
344 - 346	16
347 - 350	15

Bunmharc	Marc Bónais
351 - 353	14
354 - 356	13
357 - 360	12
361 - 363	11
364 - 366	10
367 - 370	9
371 - 373	8
374 - 376	7
377 - 380	6
381 - 383	5
384 - 386	4
387 - 390	3
391 - 393	2
394 - 396	1
397 - 400	0

Fiosrúchán Tíreolaíochta – Ná cuirtear san áireamh san iomlán le haghaidh marcanna breise.

Tabhair ar aird: Tá fáil ar scéim mharcála mhionathraithe le haghaidh iarrthóirí a thug faoi scrúdpháipéar mionathraithe.

Leathanach Bán